

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح دوفوریتی کاهش روابط با انگلیس»

چکیده

اگرچه خصومت‌های انگلیس بر ضد ملت ایران قدمت چند صدساله دارد و همواره در ثلث قرن گذشته تلاش کرده تا به منافع جمهوری اسلامی ایران آسیب بزند، اما بعد از وقوع جریان فتنه در سال ۱۳۸۸، سیاست «رسمی» حکومت انگلیس در قبال جمهوری اسلامی ایران به «تغییر رژیم» تبدیل شده است. بدین ترتیب، کاهش روابط با انگلیس یک الزام راهبردی برای جمهوری اسلامی ایران تلقی می‌شود. با این حال، طرح دوفوریتی کاهش روابط با انگلیس در حوزه سیاسی صرفاً ناظر بر سطح روابط دیپلماتیک رسمی است و مقابله با ابزارهای دیگر فعالیت انگلیس در ایران را پوشش نمی‌دهد. بدین ترتیب پیشنهاد می‌شود که با افزودن مواد دیگر، کاهش روابط با انگلیس موسع‌تر تعریف و پیگیری شود.

مقدمه

اگرچه جمهوری اسلامی ایران در ثلث قرن گذشته همواره به دنبال این بوده که روابطی برابر و متعارف با انگلستان داشته باشد، اما خوی استعماری و کینه دائمی حکومت انگلستان از انقلاب اسلامی و پیشرفت‌های دائمی آن در حوزه‌های مختلف باعث شده که دشمنی با ملت ایران و تلاش برای ضربه زدن به منافع راهبردی آن در همه سطوح به ویژگی دائم راهبردهای انگلیس در همه حوزه‌های سیاسی، نظامی، اقتصادی، امنیتی، علمی، فرهنگی و... تبدیل شود. این سیاست‌ها به خصوص در خلال و پس از وقوع جریان فتنه در سال ۱۳۸۸ شدت بیشتری گرفته است، به طوری که با توجه به مجموعه اقدامات حکومت انگلیس در دوره انتخابات ریاست جمهوری اخیر و همچنین مجموعه تلاش‌ها و برنامه‌های آن در دو سال گذشته به طور قاطع می‌توان ابراز داشت که هدف راهبردی و سیاست «رسمی» انگلیس، «تغییر رژیم» جمهوری اسلامی ایران است. از سوی دیگر، الگویی که انگلیس برای براندازی در پیش گرفته تا حد زیادی متکی به حفظ ارتباط با جامعه داخلی ایران است که نمونه بارز آن را می‌توان در نوع عملکرد بی.بی.سی فارسی مشاهده کرد. در عین حال، حضور مستقیم دیپلماتیک در تهران و برقرار بودن روابط سیاسی و اقتصادی تقریباً عادی با این کشور، این امتیاز را در اختیار انگلیس قرار داده که بتواند از اهرم‌های داخلی نیز برای دستیابی به اهداف خود در قبال ایران بهره‌برداری کند. دقیقاً به همین دلیل است که پس از اعلام تصمیم مجلس به کاهش روابط، دولت انگلیس در بیانیه‌ای رسمی، با اظهار تأسف از امکان وقوع این مسئله تصریح نمود که «حفظ کانال‌های ارتباطی با تهران در این برهه از زمان در سطحی عالی‌رتبه از اهمیت بسیاری برخوردار است». بنابراین مجموعه اقدامات انگلیس بر ضد ایران، به وضوح «خصمانه» است و رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز در چندین مورد، انگلیس را «خبیث‌ترین دشمن ایران» معرفی کرده‌اند.^۱ به صورت خلاصه می‌توان برخی محورهای اصلی این خباثت‌ها و خصومت‌ها را این‌گونه برشمرد:

۱. سخنرانی معظمله در نماز جمعه ۲۹ خردادماه ۱۳۸۸ و همچنین سخنرانی عید غدیر ۱۳۸۸ (۱۳۸۸/۹/۱۵).

۱. تلاش برای تغییر رژیم از طریق ابزارهای مختلف از جمله تحریک به ایجاد آشوب و ناامنی در داخل کشور،
  ۲. تلاش مستمر و هدفمند برای تضعیف و ضربه به مؤلفه‌های هویتی انقلاب اسلامی از جمله ولایت فقیه، شخص رهبری و سپاه،
  ۳. حمایت مستمر سیاسی، مالی و تجهیزاتی از گروه‌های تروریستی ضدانقلاب از جمله منافقین و گروهک معدوم ریگی،
  ۴. طراحی و اجرای عملیات‌های امنیتی و نظامی مخفی؛ به طوری که جان ساورز رئیس سرویس امنیتی انگلیس به صورت رسمی و علنی در سال ۱۳۸۹ خواستار تشدید عملیات اطلاعات - پایه^۱ علیه ایران شد که پس از آن شاهد تشدید اقدامات تروریستی علیه نخبگان کشور بودیم،
  ۵. طراحی تحریم‌های مختلف غیرقانونی علیه ملت ایران و تلاش گسترده برای ترغیب و همراه کردن دیگر کشورها برای پیوستن به آنها،
  ۶. مداخله در امور داخلی ایران و جریحه‌دار کردن و تحریک عامدانه احساسات مردم ایران از طریق حمایت از مجرمان به بهانه حقوق بشر و اقداماتی مثل به آتش کشیدن باغ قلهک.
- در این میان، نکته مهم آن است که اولاً انگلیس نقش ترغیب و همراه‌سازی دیگر کشورها را در راستای تشدید فشارهای همه‌جانبه علیه ایران برعهده دارد و دوم آنکه حضور رسمی و سطح بالای انگلیس در ایران، مزیت ویژه‌ای برای تأثیرگذاری و همچنین ارزیابی آن از محیط داخلی ایران و در نهایت وابستگی دیگر کشورهای غربی به نوع تجویزات آن در قبال ایران قرار می‌دهد.

ارزیابی طرح

با توجه به ارزیابی فوق، اصل کاهش روابط با انگلیس، کاملاً در راستای منافع و عزت ملی ایران است. با این حال، این کاهش روابط باید به گونه‌ای طراحی شود که به صورت هدفمند ابزارهای نفوذ و تأثیرگذاری انگلیس را از بین ببرد و در عین حال کمترین آسیب را متوجه منافع جمهوری اسلامی ایران کند.

۱. شمول طرح

همانطور که گفته شد اقدامات انگلیس بر ضد ایران، جبهه‌های مختلفی را شامل می‌شود و همانطور که در عنوان طرح دوفوریتی «کاهش روابط با انگلیس» آمده است روابط به صورت مطلق مطرح شده و اعم از حوزه سیاسی و اقتصادی و دیگر عرصه‌هاست که با ارزیابی فوق هماهنگ است. این درحالی است که محتوای طرح صرفاً محدود به سطح رابطه دیپلماتیک و کلیت رابطه اقتصادی است. بنابراین به نظر می‌رسد که لازم است محتوای طرح در راستای هماهنگی با عنوان طرح، موسع‌تر تعریف شود.

۲. اقدامات تکمیلی

همان‌طور که گفته شد خصومت‌ها و خباثت‌های انگلیس بر ضد ملت ایران عرصه‌های مختلفی را شامل می‌شود و هر نوع کاهش روابط باید به گونه‌ای هدفمند طراحی شود که کانال‌های فعال آن را مسدود کند. ذیلاً برخی اقدامات پیشنهادی تکمیلی که براساس ارزیابی کارشناسی از رفتار و عملکرد انگلیس در قبال ایران طراحی شده است ارائه می‌شود:

۱. ممنوعیت ورود مدیران، کارشناسان، مجریان و مرتبطین نهادهای مختلف دولتی و غیردولتی انگلیس که در طراحی و اجرای سیاست‌های خصمانه در حوزه‌های هسته‌ای، حقوق بشر و تحریم ایران فعالند؛ اعم از مأموریت رسمی یا سفر غیررسمی.^۲

---

1. Intelligence-based

۲. این سفرها و تردها با هدف گرفتن ارزیابی از محیط داخلی ایران و میزان تأثیرگذاری فشارها توسط مجریان پروژه‌های فشار صورت می‌گیرد.

۲. ممنوعیت مأموریت‌های دیپلماتیک موقت کمتر از سه ماه دیپلمات‌های انگلیس به ایران،^۱
۳. هرگونه ملاقات مقام‌های دولتی از معاون وزیر به بالا با همتایان انگلیسی خود، با اخذ مجوز از شورای عالی امنیت ملی صورت پذیرد،
۴. وزارت امور خارجه موظف به تهیه گزارش ۶ ماهه از وضعیت حقوق بشر، حقوق اقلیت‌های نژادی و مذهبی، وضعیت زنان، فقر و بی‌عدالتی در انگلیس و ارائه آن به مجلس است،
۵. ممنوعیت هرگونه همکاری اتباع ایرانی با سفارت انگلیس،
۶. لغو کلیه بورس‌های تحصیلی دولتی به انگلیس و فعالیت‌های بین‌دانشگاهی به این کشور،
۷. لغو هرگونه یارانه و شیوه محاسبه هدفمند به مصارف سفارتخانه انگلیس و اماکن استقرار شخص دیپلمات‌های انگلیس،
۸. الزام نیروی انتظامی به پیگیری جرائم رانندگی و... توسط سفارت انگلیس و تشدید جرائم در صورت عدم تمکین.

جمع‌بندی

براساس موارد فوق پیشنهاد می‌شود که کاهش روابط با انگلیس به صورت موسع‌تر و فراتر از رابطه رسمی دیپلماتیک تعریف شود و مواد زیر نیز به طرح حاضر اضافه شود:

طرح دوفوریتی کاهش روابط با انگلیس

ماده (۱)

وزارت امور خارجه موظف است در چارچوب حفظ منافع ملی و دفاع از حقوق ملت بزرگ ایران ظرف مدت دو هفته از تصویب این قانون، روابط سیاسی را با دولت انگلیس به سطح کاردار تنزل داده و روابط اقتصادی و بازرگانی را نیز به حداقل ممکن برساند.

ماده (۲)

وزارت امور خارجه موظف است از تاریخ تصویب این قانون کلیه مأموریت‌های دیپلماتیک موقت کمتر از سه ماه دیپلمات‌های انگلیسی به ایران را ممنوع نماید.

ماده (۳)

وزارت خارجه موظف است با همکاری وزارت اطلاعات فهرست کاملی از مدیران، کارشناسان، مجریان و مرتب‌کننده‌های مختلف دولتی و غیردولتی انگلیس که در طراحی و اجرای سیاست‌های خصمانه در حوزه هسته‌ای، حقوق بشر و پایمال کردن حقوق ملت ایران از طریق تحریم فعالند تهیه کرده و به هیچ‌وجه اجازه ورود آنها به داخل کشور برای هر نوع مأموریت و یا سفر اعم از رسمی یا غیررسمی را ندهد.

ماده (۴)

هرگونه ملاقات مقام‌های دولتی از سطح معاون وزیر به بالا با همتایان انگلیسی خود، با اخذ مجوز از شورای عالی امنیت ملی ممکن است. متخلفین به انفصال از خدمات دولتی به مدت پنج سال محکوم خواهند شد.

---

۱. این‌گونه مأموریت‌های موقت با هدف اعزام مأمورین اطلاعاتی انگلیس برای آشنایی با محیط داخلی ایران صورت می‌گیرد.

ماده (۵)

وزارت امور خارجه موظف است گزارش ۶ ماهه از وضعیت حقوق بشر، حقوق اقلیت‌های نژادی و مذهبی، وضعیت زنان و فقر و بی‌عدالتی در انگلیس تهیه و آن را به شکل رسمی منتشر نماید.

ماده (۶)

هر شخص از اتباع ایران در داخل یا خارج از قلمرو حاکمیت جمهوری اسلامی ایران با دستگاه‌های دولتی یا رسانه‌های دولتی و غیردولتی کشور انگلستان به هر نحو، در قبال دریافت مال یا به‌صورت رایگان همکاری نماید به حبس از دو تا پنج سال محکوم می‌گردد.

ماده (۷)

دولت جمهوری اسلامی ایران مکلف حامل‌های انرژی و خدمات شهری از قبیل بنزین، آب، برق، گاز و تلفن را حداقل به قیمت تمام‌شده و بدون پرداخت یارانه در اختیار سفارتخانه و کنسولگری، مؤسسات فرهنگی وابسته به این کشور و اماکن و وسائل نقلیه در اختیار سفارتخانه و همچنین کاردار، کارکنان سفارتخانه، کنسولگری و مؤسسات فرهنگی وابسته به انگلستان قرار دهد.

ماده (۸)

نیروی انتظامی مکلف است کلیه تخلفات و جرائم راهنمایی و رانندگی سفارت انگلیس را تحت پیگرد قرار داده و مجازات‌های مربوط را در صورت عدم تمکین بر اساس قانون تشدید نماید و هر ۶ ماه، گزارش آن را به مجلس تقدیم نماید.

ماده (۹)

وزارت خارجه مکلف است، هر ۶ ماه یکبار گزارش نحوه اجرای این قانون را به مجلس شورای اسلامی اعلام نماید. تبصره - وزارت خارجه به‌منظور اجرای دقیق این قانون کمیته پیگیری و نظارت بر حسن اجرای این قانون را با همکاری وزارت اطلاعات تشکیل خواهد داد.

ماده (۱۰)

در صورت تغییر سیاست‌های خصمانه دولت انگلستان، وزارت امور خارجه می‌تواند با تصویب مجلس شورای اسلامی سطح روابط را به حالت عادی برگرداند.

ماده (۱۱)

وزارت امور خارجه موظف است در مورد سایر کشورهایی که رفتار خصمانه‌ای مشابه با سیاست‌های انگلستان در قبال ملت و دولت جمهوری اسلامی دارند گزارشی جهت اخذ تصمیم مناسب به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.